

P9_TA(2023)0369

Zpráva o Černé Hoře za rok 2022

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. října 2023 o zprávě Komise o Černé Hoře za rok 2022 (2022/2202(INI))

(C/2024/2653)

Evropský parlament,

- s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Černá Hora na straně druhé ⁽¹⁾, jež vstoupila v platnost dne 1. května 2010,
- s ohledem na žádost Černé Hory o členství v Evropské unii ze dne 15. prosince 2008,
- s ohledem na páté zasedání přístupové konference s Černou Horou na úrovni zástupců v Bruselu dne 30. června 2020, na němž byla zahájena jednání o poslední prověřované kapitole, kterou je kapitola č. 8 „Politika hospodářské soutěže“,
- s ohledem na stanovisko Komise ze dne 9. listopadu 2010 k žádosti Černé Hory o členství v Evropské unii (COM(2010)0670), na rozhodnutí Evropské rady z jednání ve dnech 16.–17. prosince 2010 o udělení statusu kandidátské země Černé Hoře a na rozhodnutí Evropské rady ze dne 29. června 2012 o zahájení přístupových jednání s Černou Horou,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III) ⁽²⁾,
- s ohledem na závěry předsednictví Evropské rady ze zasedání v Soluni ve dnech 19.–20. června 2003,
- s ohledem na prohlášení ze summitů EU a zemí západního Balkánu konaných dne 17. května 2018 v Sofii, dne 6. května 2020 v Záhřebu, dne 6. října 2021 v Brdu pri Kranju a dne 6. prosince 2022 v Tiraně,
- s ohledem na berlínský proces zahájený dne 28. srpna 2014,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. února 2020 nazvané „Posílení procesu přistoupení – přesvědčivá perspektiva EU pro západní Balkán“ (COM(2020)0057),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 29. dubna 2020 nazvané „Podpora západního Balkánu v boji s pandemií COVID-19 a při obnově po ní“ (COM(2020)0315),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. října 2020 nazvané „Hospodářský a investiční plán pro západní Balkán“ (COM(2020)0641),
- s ohledem na Sofijské prohlášení o zelené agendě pro západní Balkán, které Černá Hora podepsala dne 10. listopadu 2020,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 19. října 2021 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2021“ (COM(2021)0644), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Černé Hoře za rok 2021“ (SWD(2021)0293),
- s ohledem na přehled a hodnocení země provedené Komisí z července 2021 týkající se programu Černé Hory v oblasti hospodářských reforem a na společné závěry Rady ze zasedání v rámci hospodářského a finančního dialogu mezi EU, zeměmi západního Balkánu a Tureckem, které proběhlo dne 12. července 2021,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 108, 29.4.2010, s. 3.

⁽²⁾ Úř. věst. L 330, 20.9.2021, s. 1.

- s ohledem na mezivládní přístupovou konferenci mezi EU a Černou Horou ve dnech 22. června 2021 a 13. prosince 2021,
 - s ohledem na 11. zasedání Rady stabilizace a přidružení EU-Černá Hora, které se konalo dne 14. července 2022 v Podgorici,
 - s ohledem na prohlášení a doporučení, která přijal Parlamentní výbor pro stabilizaci a přidružení EU-Černá Hora na své 20. schůzi dne 2. prosince 2021,
 - s ohledem na přistoupení Černé Hory k NATO dne 5. června 2017,
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora 01/2022: Podpora EU určená na posilování právního státu na západním Balkáně: navzdory úsilí přetrvávají zásadní problémy, ze dne 10. ledna 2022,
 - s ohledem na projev předsedkyně Komise Ursuly von der Leyenové na Bratislavském fóru GLOBSEC 2023 dne 23. května 2023,
 - s ohledem na status Černé Hory jako smluvní strany Smlouvy o Energetickém společenství od 1. ledna 2007,
 - s ohledem na své doporučení ze dne 19. června 2020 Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku k západnímu Balkánu v návaznosti na summit konaný v roce 2020 ⁽³⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2021 o spolupráci v boji proti organizované trestné činnosti na západním Balkáně ⁽⁴⁾,
 - s ohledem na svá doporučení Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 23. listopadu 2022 k nové strategii EU pro rozšíření ⁽⁵⁾;
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o Černé Hoře,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9–0277/2023),
- A. vzhledem k tomu, že rozšiřování je neúčinnějším nástrojem zahraniční politiky EU, který je hnací silou a podporou základních reforem, mimo jiné v oblasti právního státu, demokracie, základních práv a svobody projevu, a představuje strategické a geopolitické investice do budoucnosti ve prospěch míru, stability, demokracie a bezpečnosti na celém kontinentu, zejména ve světle útočné války Ruska proti Ukrajině, která ukázala, že nerozšiřování přináší značné strategické náklady a může ohrozit bezpečnost a stabilitu v Evropě;
- B. vzhledem k tomu, že účinnost politiky rozšíření se v posledních letech výrazně snížila kvůli nedostatku skutečné politické vůle při prosazování zásadních reforem některých politických představitelů zemí procesu rozšíření a také kvůli zpoždění ze strany EU při plnění některých jejích slibů; vzhledem k tomu, že tato skutečnost rovněž vytvořila živnou půdu pro nepřátelské vnější aktéry v oblasti západního Balkánu, zejména v Rusku a Číně;
- C. vzhledem k tomu, že nová dynamika rozšiřování, kterou vyvolala nová geopolitická realita a žádosti některých zemí Východního partnerství o členství v EU, přiměla EU k tomu, aby urychlila opatření k dosažení dlouho očekávaných výsledků na západním Balkáně; vzhledem k tomu, že budoucnost zemí západního Balkánu leží v Evropské unii;
- D. vzhledem k tomu, že političtí představitelé v členských státech EU i v zemích zapojených do procesu rozšiřování musí prokázat své skutečné odhodlání k rozšiřování na základě kodaňských kritérií, a to konkrétními kroky a pokrokem s cílem obnovit celý proces a zajistit jeho kontinuitu, soudržnost, důvěryhodnost, transparentnost a dopad;

⁽³⁾ Úř. věst. C 362, 8.9.2021, s. 129.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 87.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 105.

- E. vzhledem k tomu, že každá země procesu rozšíření je posuzována na základě svých vlastních zásluh; vzhledem k tomu, že časový plán a pokrok v procesu přistoupení určuje splnění kritérií rozšíření, provádění nezbytných reforem, zejména v oblasti základních principů, dodržování zásad demokracie, právního státu, lidských práv a řádné správy věcí veřejných, soulad se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU a sbližování právních předpisů;
- F. vzhledem k tomu, že EU znovu potvrdila svůj plný a jednoznačný závazek, pokud jde o perspektivu členství Černé Hory v EU; vzhledem k tomu, že téměř 80 % občanů Černé Hory podporuje budoucí členství v EU;
- G. vzhledem k tomu, že Černá Hora v procesu přistoupení k EU zašla nejdále, otevřela všech 33 prověřovaných kapitol *acquis* EU a předběžně z nich uzavřela tři; vzhledem k tomu, že integrace Černé Hory do Evropské unie má zásadní význam pro stabilitu a prosperitu celé jihovýchodní Evropy;
- H. vzhledem k tomu, že Černá Hora souhlasila s postupným přijímáním cílů a politik Evropské unie během procesu vyjednávání;
- I. vzhledem k tomu, že Černá Hora je nadále kandidátem na přistoupení k EU a spojencem NATO; vzhledem k tomu, že Černá Hora je plně v souladu se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU;
- J. vzhledem k tomu, že EU je i nadále největším obchodním partnerem a největším poskytovatelem investic a finanční pomoci Černé Hoře prostřednictvím NPP III, hospodářského a investičního plánu pro západní Balkán, nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa a makrofinanční pomoci;
- K. vzhledem k tomu, že Černá Hora čelí obtížím způsobeným zlovolným zahraničním vměšováním a dezinformačními kampaněmi, zejména ze strany Ruska;

Závazek k členství v EU

1. oceňuje dlouhodobý závazek Černé Hory k integraci do EU, který se opírá o vysokou úroveň veřejné podpory; v tomto ohledu opakuje svou podporu Černé Hoře; zdůrazňuje, že pokrok jednání a jejich celkové tempo závisí na splnění prozatímních referenčních kritérií v oblasti právního státu; konstatuje, že bylo zahájeno projednávání všech 33 prověřovaných kapitol, vyjadřuje však politování nad tím, že za posledních šest let se nepodařilo uzavřít žádnou z nich, což zpomaluje pokrok Černé Hory a negativně ovlivňuje její pozitivní výsledky a postavení coby nejpokročilejší země západního Balkánu na její cestě k přistoupení k EU;
2. znovu potvrzuje, že tempo procesu rozšíření je i nadále spojeno se schopností jednotlivých zemí splnit přístupová kritéria, ale závisí také na odhodlání politických představitelů v zemích západního Balkánu a EU; vyjadřuje v této souvislosti politování nad veškerými opakovanými odklady a neochotou vládnoucí politické elity Černé Hory pokročit v jednáních s EU;
3. vyjadřuje politování nad tím, že vysoké politické napětí a polarizace, neschopnost dosáhnout konsenzu v otázkách národního zájmu a absence dialogu mezi stranami zpozdily pokrok v oblasti reforem souvisejících s EU a uvrhly Černou Horu do hluboké politické a institucionální krize; konstatuje, že v důsledku toho se zastavil i proces přistoupení Černé Hory k EU a pominul důležitý moment k dosažení výrazného pokroku;
4. bere na vědomí výsledky prezidentských voleb, které se konaly v březnu a dubnu 2023, a předčasných parlamentních voleb, které se konaly v červnu 2023; vyjadřuje pevné přesvědčení, že Černá Hora potřebuje stabilní proevropskou vládu a většinu orientovanou na EU; vybízí k vytvoření nové, stabilní a proevropské vlády, která by byla schopna co nejdříve a ochotně pokračovat ve své cestě k EU; vybízí prezidenta, nový parlament a vládu, aby se zaměřili na klíčové reformy potřebné k tomu, aby země pokročila v procesu integrace do EU, zajistila jejich správné a včasné provádění, zabránila rostoucí politické polarizaci a zdržela se jakýchkoli pobuřujících prohlášení nebo poznámek v politických rozpravách; je i nadále připraven spolupracovat se všemi politickými aktéry s cílem podpořit zemi při zachování jejího strategického směřování;
5. vyzývá všechny černohorské orgány, aby spolupracovaly na evropské budoucnosti země a vyslaly tak občanům Černé Hory jasný signál a aby v tomto ohledu jednoznačně informovaly o úzkých vztazích Černé Hory s EU; zdůrazňuje naléhavou potřebu politické stability, odhodlání a věrohodného zapojení do budování konsenzu s cílem pokročit ve stagnujícím reformním procesu EU, zejména pokud jde o naléhavé reformy právního státu; zdůrazňuje význam trvalého dodržování demokratických procesů, norem a standardů;

6. vítá skutečnost, že Černá Hora přijala revidovanou metodiku rozšíření, a vyzývá Černou Horu, aby zintenzivnila své úsilí v otázce plnění zbývajících prozatímních kritérií uvedených v kapitole 23 a 24 a poté v závěrečných kapitolách na základě měřitelného pokroku a hmatatelných výsledků;

7. vítá pokračující plný soulad Černé Hory se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU, včetně všech sankcí přijatých v návaznosti na ruskou agresivní válku proti Ukrajině, a její podporu mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech na úrovni Organizace spojených národů; vybízí budoucí vládu, aby si v této souvislosti zachovala své odhodlání;

8. oceňuje materiální a humanitární pomoc Černé Hory Ukrajině v hodnotě více než 10 milionů EUR, jakož i mechanismus dočasné ochrany, který poskytuje lidem prchajícím z Ukrajiny právo pobývat v Černé Hoře po dobu jednoho roku; připomíná, že Černá Hora patří mezi země západního Balkánu, které přijímají nejvyšší počet ukrajinských státních příslušníků; je však znepokojen tím, že v Černé Hoře se usazuje stále větší počet ruských občanů, včetně oligarchů; naléhavě vyzývá černohorské orgány, aby zajistily, že Černá Hora se nestane centrem pro subjekty a jednotlivce, kteří chtějí sankce obcházet;

9. vítá aktivní zapojení Černé Hory do misí a operací společné bezpečnostní a obranné politiky EU, jako je operace námořních sil Evropské unie Atalanta, a do NATO a dalších mezinárodních a mnohostranných misí; uznává strategické spojení Černé Hory s EU a odsuzuje veškeré pokusy příslušných orgánů zpochybnit její členství v NATO;

10. je i nadále vážně znepokojen nepřátelským zahraničním vměšováním, destabilizačním úsilím, hybridními hrozbami a dezinformačními kampaněmi zahraničních aktérů v Černé Hoře, které líčí EU jako nespolehlivého a nezúčastněného partnera a podřývají pokrok Černé Hory na její evropské cestě, zejména ty, které pocházejí z Ruska, Číny a Srbska; odsuzuje snahy Ruska využít etnického napětí v Černé Hoře s cílem vyvolat konflikt, rozdělit komunity a šířit klamné informace s cílem destabilizovat celý region západního Balkánu; konstatuje, že náboženské instituce mohou být využívány jako nástroj vnějšího vlivu, a důrazně odsuzuje jakékoli nepatřičné vměšování srbské pravoslavné církve v tomto ohledu, včetně jejích pokusů o propagaci ruských dezinformací;

11. vyzývá Černou Horu, aby vyvinula značné a systémové úsilí s cílem identifikovat a rozbít dezinformační zdroje, a zdůrazňuje význam svobody a nezávislosti sdělovacích prostředků, kvalitního zpravodajství a zlepšení mediální gramotnosti, neboť jsou klíčem k boji proti dezinformacím; odsuzuje bezprecedentní kybernetický útok na digitální infrastrukturu Černé Hory, k němuž došlo v srpnu 2022, jakož i minulé útoky v reakci na přistoupení Černé Hory k NATO v roce 2017; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby v tomto ohledu aktivně zvyšovala svou odolnost v úzké spolupráci s EU, mimo jiné prostřednictvím nástrojů kybernetické bezpečnosti financovaných EU, jako je projekt rychlé reakce v oblasti kybernetické bezpečnosti pro Albánii, Černou Horu a Severní Makedonii, a s NATO; vítá zájem Černé Hory o spolupráci s EU prostřednictvím Evropského akčního plánu pro demokracii; vyzývá k naléhavému přijetí strategie pro boj proti hybridním hrozbám a příslušný akční plán v souladu se strategickými dokumenty EU, včetně politiky EU v oblasti kybernetické obrany na rok 2022; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu zajistila technickou a finanční podporu;

12. vyzývá Komisi, Evropskou službu pro vnější činnost a delegaci EU v Černé Hoře, aby zintenzivnily své úsilí o zlepšení viditelnosti EU v této zemi a vedly aktivní a účinnou komunikační kampaň o významu a přínosech úzkého partnerství mezi Černou Horou a EU, včetně projektů financovaných EU a evropské budoucnosti Černé Hory; vyzývá k rozšíření monitorování pracovní skupiny StratCom s cílem zaměřit se na přeshraniční dezinformační hrozby vůči zemím západního Balkánu a jejich sousedům; zdůrazňuje přidanou hodnotu zapojení místních a regionálních odborných znalostí soukromého sektoru a občanské společnosti do poskytování fakticky podložených reakcí v boji proti dezinformacím a odhalování znepokojivého vývoje v rané fázi;

13. znovu naléhavě vyzývá Komisi, aby zahájila nezávislé a nestranné vyšetřování toho, zda jednání a politiky, které prosazuje komisař pro sousedství a rozšíření, představují porušení kodexu chování členů Komise a povinností Komise vyplývajících ze Smluv;

14. zdůrazňuje, že je třeba plně dodržovat kodex chování členů Komise a povinnosti Komise vyplývající ze Smluv;

15. vybízí Černou Horu, aby se znovu zapojila do parlamentní spolupráce prostřednictvím Parlamentního výboru pro stabilizaci a přidružení (SAPC); vyjadřuje politování nad zrušením schůze Parlamentního výboru pro stabilizaci a přidružení EU-Černá Hora v prosinci 2022 kvůli tomu, že se Černá Hora neřídila stanoviskem Benátské komise, pokud jde o kontroverzní přijetí zákona o změně zákona o prezidentovi;

Demokracie a právní stát

16. vyjadřuje politování nad tím, že černohorský parlament v prosinci 2022 přijal kontroverzní zákon o změnách zákona o prezidentovi, který přímo zpochybnil dodržování ústavnosti a právního státu, a to navzdory naléhavému stanovisku Benátské komise a výzvám EU proti jeho přijetí; vítá skutečnost, že Ústavní soud zahájil postup pro přezkum ústavnosti zákona a jeho nedávné jednomyslné rozhodnutí o zrušení tohoto zákona; zdůrazňuje, že je důležité řídit se doporučeními Benátské komise v záležitostech týkajících se právních ustanovení a celkové situace v oblasti právního státu v zemi;

17. vyjadřuje politování nad hlubokou polarizací, nedostatkem dialogu, nedůvěrou a politickými bojkoty v černohorském parlamentu, které vážně narušily legislativní proces; vyzývá zákonodárnu a výkonnou složku, aby posílila loajální spolupráci, a to i v souvislosti s procesem přistoupení; vyzývá k posílení fungování a koordinace mezi státními institucemi s cílem dosáhnout politické stability a podstatného pokroku v klíčových reformách souvisejících s EU, zejména v oblasti volebních reforem a reformy soudnictví a boje proti organizované trestné činnosti a korupci;

18. naléhavě vyzývá černohorské orgány, aby provedly a přijaly nezbytná opatření k posílení nezávislosti, integrity, účinnosti, odpovědnosti a profesionality soudnictví a aby bojovaly proti všem formám politického vměšování do soudního systému v souladu se zásadami právního státu a demokratickými normami;

19. vítá jmenování tří nových soudců Ústavního soudu jako krok směřující k vyřešení ústavní krize; vyjadřuje politování nad skutečností, že od září 2022 neměl Ústavní soud počet soudců potřebný pro usnášeníschopnost; vyzývá nový parlament, aby jako nejvyšší prioritu dokončil jmenování soudců, zejména nejvyššího státního zástupce, jak navrhla Rada pro státní zastupitelství v květnu 2023, a tří členů Soudní rady;

20. vyjadřuje politování nad nedostatečným pokrokem v reformě volebního, právního a institucionálního rámce, v němž přetrvávají mezery a nejasnosti, které oslabují jeho účinnost a které je třeba řešit, mimo jiné včetně transparentnosti financování politických stran a jejich volebních kampaní, zneužívání státních prostředků, institucionálních výhod, které vládnoucí strany využívají k politickým ziskům, a obav ohledně správnosti rejstříku voličů; vyzývá k provedení zbývajících doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, a to i s cílem reformovat veškeré volební právní předpisy v souladu s evropskými standardy; bere na vědomí práci, kterou zahájila státní volební komise (SEC) s cílem zvýšit její transparentnost a provést doporučení; vybízí orgány, aby dále posilovaly integritu, nestrannost a odpovědnost komise SEC s cílem zvýšit důvěru veřejnosti; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zajistila důvěryhodná, nezávislá a účinná politická a soudní opatření navazující na případ „obálkové aféry“, tedy údajného volebního podvodu;

21. opakuje svou výzvu, aby se volby na místní úrovni konaly ve stejný den; vítá skutečnost, že v říjnu 2022 se konaly volby ve 14 obcích ve stejný den; konstatuje však, že ústavní soud Černé Hory vyhodnotil změny zákona o samosprávě jako protiústavní; vyzývá v tomto ohledu k vytvoření pevného legislativního rámce se zvláštním zaměřením na dosažení vyváženého zastoupení žen a mužů mezi zvolenými zástupci, zejména rovného zastoupení žen na volebních kandidátkách, a na zlepšení a prosazování stávajících vnitřních pravidel v tomto ohledu;

22. konstatuje, že prezidentské a parlamentní volby v roce 2023 byly založené na principu konkurence a celkově dobře řízené a že kandidáti mohli vést kampaně svobodně a měli rovné příležitosti oslovit voliče; vyjadřuje však politování nad tím, že registrace kandidátů nebyla inkluzivní a dlouhodobé nedostatky v právním rámci a nařízení o financování kampaní zůstaly nevyřešeny; je znepokojen zranitelností sdělovacích prostředků vůči vnitřním a vnějším vlivům, pokud jde

o zpravodajství o kampaních a obviněních ze zneužívání státních prostředků v předvolebním období; bere na vědomí rekordně nízkou volební účast v parlamentních volbách ve výši 56,4 %;

23. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zavedla důvěryhodnou a účinnou reakci trestního soudnictví na korupci; bere na vědomí zlepšení v oblasti předcházení korupci a pozitivní trend v činnosti Agentury pro předcházení korupci a vybízí k dalšímu posilování integrity, nestrannosti a odpovědnosti agentury s cílem zlepšit její výkonnost a důvěru veřejnosti; vyzývá orgány, aby urychleně přijaly koordinovanou vnitrostátní strategii pro boj proti korupci na vysoké úrovni a proti organizované trestné činnosti v souladu s doporučeními Skupiny států proti korupci a standardy EU a aby podporovaly integrovaný přístup k prevenci a potlačování korupce; vyzývá orgány, aby kriminalizovaly nezákonné obohacování;

24. s velkým znepokojením bere na vědomí závažnou domácí a mezinárodní trestnou činnost černoehorských organizovaných zločineckých organizací známých jako „klany“ a vyzývá k důkladnému prošetření jejich údajných vazeb na politické uspořádání v zemi;

25. bere na vědomí úsilí, jehož bylo dosaženo v boji proti organizované trestné činnosti prostřednictvím změn právních předpisů a zatčení klíčových představitelů; bere na vědomí závažná obvinění vznesená proti vedoucím představitelům soudního systému; bere na vědomí zvyšující se počet pravomocných odsouzení, ale zůstává znepokojen zdlouhavými soudními řízeními a častým odročováními; vyzývá černoehorské orgány, aby posílily vyšetřování trestné činnosti, zvýšily počet odborníků v této oblasti, zajistily posílenou spolupráci a monitorování v systému trestního soudnictví a neprodleně vynesly rozsudky a zároveň respektovaly právo na spravedlivý, nezávislý a nestranný proces a chránily práva obviněných; vyzývá k dalšímu sbližování s *acquis* EU v oblasti konfiskace majetku;

26. vítá pozitivní úsilí vynaložené v oblasti nezákonného obchodu, zejména pašování cigaret; bere na vědomí nová opatření, která vláda oznámila v červenci 2022 a která zakazují skladování tabáku v přístavu Bar; znovu zdůrazňuje význam dalších opatření pro boj proti pašování cigaret v zemi, zejména ve svobodném pásmu přístavu Bar;

27. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby vypracovala komplexní strategii pro boj proti obchodování s lidmi a ochranu obětí a aby zajistila úzkou spolupráci s regionálními a mezinárodními partnery; vítá probíhající spolupráci Černé Hory s agenturami EU, jako je Eurojust a Europol, a poukazuje na význam této spolupráce, neboť pomáhá Černé Hoře v boji proti přeshraniční trestné činnosti, včetně obchodu se zbraněmi, drogami a lidmi, a v boji proti terorismu a extremismu;

28. vítá přijetí nové strategie pro reformu veřejné správy na období 2022–2026, vyjadřuje však politování nad nedostatečným pokrokem v jejím provádění; je i nadále znepokojen nižšími požadavky na nábor na základě zásluh, způsobilostí a nezávislostí státních zaměstnanců a odchodem zaměstnanců se znalostmi procesu přistoupení k EU; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby tyto nedostatky účinně řešila, optimalizovala státní správu, uplatňovala manažerskou odpovědnost a zajistila transparentnost; zdůrazňuje význam náboru zaměstnanců na všech úrovních veřejné správy na základě zásad zásluh, způsobilosti a depolitizace veřejné služby; je i nadále znepokojen případy zneužití funkce;

29. vítá druhé shromáždění občanů v Černé Hoře a následnou návštěvu jeho účastníků v Evropském parlamentu;

Základní svobody a lidská práva

30. vyzývá Černou Horu, aby zintenzivnila své úsilí v boji proti nenávistným verbálním projevům, obtěžování na internetu, které neúměrně postihuje obránce lidských práv a ženy, a politicky předpojatému podávání zpráv a zahraničnímu vlivu v černoehorských sdělovacích prostředcích; naléhavě vyzývá politiky a veřejné činitele, aby důrazně odsoudili veškerá sdělení, která se snaží o polarizaci společnosti a podkopávají důvěru ve sdělovací prostředky a základní demokratické normy; připomíná, že nenávistné projevy namířené proti etnickým a sexuálním menšinám, jako jsou incidenty proti osobám LGBTIQ+, vyvolávají vážné znepokojení; bere rovněž na vědomí pomalý pokrok v oblasti svobody projevu;

31. vyjadřuje znepokojení ohledně hluboké politické polarizace v prostředí sdělovacích prostředků, nedostatečné nezávislosti veřejnoprávního vysílání ve sdělovacích prostředcích (rozhlas a televize Černé Hory – RTCG) a zejména rostoucího objemu zahraničních i domácích dezinformačních kampaní, které mají negativní dopad na demokratické procesy; se znepokojením bere na vědomí tlak, který je vyvíjen na místní trh sdělovacích prostředků v důsledku rozšíření konkurence mezi regionálními sdělovacími prostředky; zdůrazňuje potřebu nezávislosti a svobody sdělovacích prostředků jako klíčových prvků silné demokracie; vyzývá regulační orgány pro sdělovací prostředky a všechny zúčastněné strany, aby prosazovaly a podporovaly iniciativy, které podněcují a podporují vyvážené a nestranné podávání zpráv, zastoupení různých pohledů a investigativní žurnalistiku, s cílem zmírnit dopad politické polarizace;

32. bere na vědomí vypracování rozvojové strategie RTCG a strategie digitální transformace na období 2023–2027, která uznává zásadní úlohu RTCG jakožto hlavního zdroje informací; vyzývá všechny orgány, aby se zdržely jakýchkoli správních, legislativních nebo politických opatření, která by ohrozila redakční, institucionální nebo finanční nezávislost veřejnoprávního vysílání; vyjadřuje znepokojení nad volbou generálního ředitele RTCG v rozporu s konečným rozhodnutím soudu;

33. oceňuje úsilí o dokončení mediální strategie Černé Hory na období 2022–2026 a trvá na začlenění sdělovacích prostředků a občanské společnosti do revize právních předpisů v oblasti sdělovacích prostředků v souladu se standardy EU; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby konečně přijala nový soubor zákonů o sdělovacích prostředcích, konkrétně zákon o sdělovacích prostředcích, zákon o veřejnoprávních sdělovacích prostředcích a zákon o audiovizuálních mediálních službách;

34. vítá některé pozitivní kroky, jako je zavedení přísnějších trestů za útoky a hrozby vůči novinářům a zřízení komise ad hoc pro sledování násilí vůči sdělovacím prostředkům, a naléhavě vyzývá k obnovení jejího mandátu; opakuje však, že je třeba účinně provádět její zjištění a doporučení; vyzývá k větší transparentnosti, pokud jde o utajované případy útoků na novinářky; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zvýšila účinnost právní reakce na hrozby a násilí vůči novinářům a dalším pracovníkům ve sdělovacích prostředcích, včetně případů z minulosti, a naléhavě vyzývá orgány, aby se zdržely jakéhokoli slovního útoku nebo nepřiměřeného politického nátlaku na nezávislé sdělovací prostředky a novináře; zdůrazňuje, že je třeba přezkoumat vyšetřování vraždy novináře Duška Jovanoviće a spolupracovat se zahraničními odborníky s cílem zajistit úplné a účinné vyšetření případu;

35. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby provedla dlouho odkládané sčítání lidu, domů a bytů v souladu s normami EU a mezinárodními standardy, jakmile skončí patová politická situace v zemi, aby tato důležitá záležitost nebyla využita jako další záminka k posílení polarizace společnosti; očekává, že bude probíhat otevřeným a transparentním způsobem bez jakýchkoli politických zásahů a že všechny uznané národnostní menšiny budou řádně započítány, aniž by se musely obávat zastrasování nebo stíhání;

36. vítá multietnickou identitu země a vyzývá k další podpoře a respektování všech jazyků, kulturního dědictví a tradic místních komunit a národnostních menšin; vyjadřuje politování nad tím, že zesílila polarizace a rozdělení společnosti; zdůrazňuje, že je třeba chránit práva všech národnostních menšin, včetně jejich politických, společenských a ekonomických práv, a naléhavě vyzývá k posílení, zavádění a uplatňování institucionálních a právních rámců v tomto směru, včetně nových antidiskriminačních právních předpisů; vyzývá orgány, aby řešily diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, jíž čelí menšiny, prostřednictvím systémového a účinného institucionálního přístupu;

37. vyzývá Černou Horu, aby zintenzivnila úsilí o nediskriminační používání menšinových jazyků ve vzdělávání a ve vyhrazeném mediálním prostoru ve státních a v místních médiích; zdůrazňuje význam rovného zastoupení národnostních menšin ve sdělovacích prostředcích, soudnictví, donucovacích orgánech a veřejných institucích; zdůrazňuje, že je třeba chránit politická práva všech národnostních menšin;

38. vyjadřuje politování nad tím, že nejzranitelnější skupiny ve společnosti, včetně Romů a Egyptanů, osob se zdravotním postižením, LGBTIQ+ osob, jsou stále častěji vystaveny diskriminaci, nenávisťným verbálním projevům a trestným činům z nenávisť; vyzývá Černou Horu, aby posílila opatření proti nenávisťným verbálním projevům, sociálnímu vyloučení a diskriminaci a aby zlepšila přístup zranitelných skupin ke spravedlnosti, zaměstnání, bydlení a zdravotní péči; připomíná, že je třeba plně a účinně provádět strategii pro začleňování Romů a Egyptanů na období 2021–2025; vyjadřuje politování nad rostoucím násilím a nenávisťnými projevy vůči osobám LGBTIQ+ a vyzývá Černou Horu, aby přijala příslušné právní předpisy s cílem plně chránit jejich práva, včetně plného provedení zákona o partnerství osob stejného pohlaví;

39. podtrhuje multietnickou identitu Kotorského zálivu; zdůrazňuje, že evropská perspektiva Černé Hory je úzce spjata s ochranou menšin a jejich kulturního dědictví; vyzývá černohorské orgány, aby podporovaly multietnickou povahu svého státu, včetně tradic a kulturního dědictví chorvatské komunity v Kotorském zálivu; vítá zvolení zástupce chorvatské menšiny do parlamentu Černé Hory v posledních volbách;

40. je znepokojen rostoucím počtem případů vražd žen, otevřeně vyjadřované mizogynie, genderově podmíněného násilí a násilí páchaného na dětech; je i nadále znepokojen sexismem zaměřeným na ženy v politice a veřejném životě a vyjadřuje politování nad tím, že násilí páchané na ženách jim brání v tom, aby se zapojily do politického života; je znepokojen klesajícím počtem žen mezi poslanci Parlamentu;

41. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby uplatňovala normy Istanbulské úmluvy, zahájila veřejné osvětové kampaně a zajistila řádné vyšetřování a stíhání těchto trestných činů; vyzývá Černou Horu k tomu, aby vymýtila všechny formy diskriminace, řešila hluboce zakořeněné společenské diskriminační chování, zlepšila přístup ke spravedlnosti a zajistila lepší sledování a vymáhání práv v řízeních týkajících se domácího násilí, jakož i posílenou prevenci domácího násilí a ochranu před ním a podpůrné systémy pro oběti; vyzývá Černou Horu, aby zavedla monitorovací mechanismy s cílem dohlížet na účinnost systémů rodinného soudnictví pro oběti domácího zneužívání a monitorovací mechanismy k posouzení dopadu politik a postupů týkajících se rodinné spravedlnosti na marginalizované skupiny žen;

42. vyjadřuje znepokojení nad nedostatečným pokrokem a střety zájmů v procesu přípravy změn zákona o ochraně před domácím násilím; konstatuje, že státní zástupce, který je podezřelý z páchaní domácího násilí, byl státním zastupitelstvím delegován do pracovní skupiny ministerstva spravedlnosti za účelem vypracování změn tohoto zákona;

43. vyjadřuje politování nad přetrvávající rozsáhlou diskriminací osob se zdravotním postižením; vyjadřuje politování nad nesouladem mezi vnitrostátními právními předpisy a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá k účinnému provádění strategií k řešení nedostatků v dodržování práv osob se zdravotním postižením napříč odvětvími a politikami, včetně zdravotní péče, trhu práce a správních a soudních řízení; vítá skutečnost, že probíhá reforma vnitrostátního systému určování zdravotního postižení; zdůrazňuje naléhavou potřebu strategie pro deinstitucionalizaci;

44. se znepokojením bere na vědomí podepsání základní dohody se srbskou pravoslavnou církví na pozadí kritiky ze strany občanské společnosti a politických neshod kvůli nedostatku inkluzivních konzultací a transparentnosti; je znepokojen pokusy pravoslavné církve v zemích, jako je Srbsko a Černá Hora, propagovat Rusko jako ochránce tzv. tradičních rodinných hodnot a upevňovat vztahy mezi státem a církví;

45. zdůrazňuje klíčovou úlohu organizací občanské společnosti ve fungujících demokraciích; vyzývá černohorské orgány, aby lépe zapojily občanskou společnost spolu s nezávislými odborníky a místními zúčastněnými stranami do přípravy klíčových právních předpisů, zejména reforem souvisejících s programem reforem EU a obecněji s procesem přistoupení, a to posílením mechanismů spolupráce a konzultací mezi státními orgány a organizacemi občanské společnosti; konstatuje, že byla stanovena pravidla financování pro organizace občanské společnosti, ale pouze omezený počet ministerstev vyhlásil výzvy k udělení grantů těmto organizacím; se znepokojením bere na vědomí kroky některých organizací občanské společnosti; vyzývá černohorské orgány, aby zajistily, že organizace občanské společnosti budou fungovat v souladu s demokratickými standardy a hodnotami EU; v této souvislosti konstatuje, že úplná transparentnost ohledně financování organizací občanské společnosti by významně přispěla k zajištění větší transparentnosti; vyjadřuje politování nad verbálními útoky státních úředníků vůči organizacím občanské společnosti;

46. vyzývá Černou Horu, aby urychleně a v plném rozsahu provedla doporučení všeobecného pravidelného přezkumu, Výboru proti mučení a Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání s cílem bojovat proti atmosféře beztrestnosti v zemi; v této souvislosti naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zakázala promlčení lhůty pro trestné činy mučení a jiných forem špatného zacházení a aby změnila definici mučení v souladu s Úmluvou OSN proti mučení; vyzývá orgány, aby zaručily rychlé a účinné vyšetřování případů policejního násilí a mučení zadržených osob a zajistily, aby byli pachatelé postaveni před soud; požaduje, aby pachatelé mučení byli okamžitě po dobu šetření dočasně suspendováni a byly jim uloženy sankce odpovídající závažnosti jejich jednání, pokud budou shledáni vinnými;

47. bere na vědomí podepsání aktualizované dohody mezi EU a Černou Horou o operativní spolupráci v oblasti správy hranic s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), která prozatímně vstoupila v platnost dne 1. července 2023; vybízí k další spolupráci mezi Černou Horou a agenturou Frontex s cílem posílit správu hranic, podpořit azylová řízení, bojovat proti převaděčství a zlepšit zpětné přebírání osob;

Usmíření, regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy

48. bere na vědomí aktivní účast Černé Hory v rámci regionální spolupráce a zdůrazňuje, že je důležité řešit společné výzvy, podporovat dobré sousedské vztahy a regionální stabilitu a rozvoj; chválí Černou Horu za respektování práv menšin a převzetí pozitivní role v regionálních vztazích a vybízí ji, aby zintenzívnila své snahy o usmíření a hledala řešení sporů z minulosti;

49. zdůrazňuje význam inkluzivní ekonomické spolupráce, která by měla být přijatelná pro všech šest zemí západního Balkánu za rovných podmínek a měla by podporovat další sbližování se standardy a *acquis* EU; v tomto ohledu připomíná své výhrady k iniciativě „Otevřený Balkán“ a bere na vědomí účast Černé Hory na červnovém a zářijovém summitu v roli pozorovatele;

50. vítá nedávné dohody v rámci berlínského procesu o volném pohybu s průkazy totožnosti, o uznávání vysokoškolských kvalifikací a o uznávání odborné kvalifikace lékařů, zubních lékařů a architektů; vyzývá k jejich rychlému přijetí a provedení a oceňuje jejich ratifikaci černohorskou vládou; zdůrazňuje, že je důležité plně využívat všechny regionální a mezivládní iniciativy, které již existují, zejména jadransko-jónskou iniciativu, Středoevropskou iniciativu, strategii EU pro jadransko-jónský region a berlínský proces, a vytvářet mezi nimi součinnost;

51. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zvýšila úsilí o odhalování, stíhání a trestání válečných zločinů a jejich glorifikace a zároveň vyjasnila osud pohřešovaných osob; vyzývá Černou Horu, aby proaktivně vyšetřila všechna obvinění z válečných zločinů a vznesla otázky týkající se odpovědnosti velení a spoluviny; v této souvislosti vyzývá k účinné regionální spolupráci při vyšetřování a stíhání osob obviněných z válečných zločinů; oceňuje, že Černá Hora pokračuje ve spolupráci v rámci procesu uplatňování Sarajevského prohlášení; naléhavě vyzývá orgány, aby přezkoumaly staré případy, které nebyly stíhány v souladu s mezinárodním humanitárním právem ani vnitrostátním právem, a zajistily, aby všechny oběti a jejich rodinní příslušníci získali náhradu nebo správní odškodnění za své utrpení; vyjadřuje politování nad tím, že přetrvává mnoho problémů, pokud jde o jejich hospodářskou a sociální integraci a dobré životní podmínky;

52. je znepokojen tím, že rozpuštěný černohorský parlament přijal zákon o veteránech a ochraně osob se zdravotním postižením, který selektivně předepisuje kategorii „civilních obětí války“ a jejich právo na peněžní odškodnění, a to navzdory skutečnosti, že tento zákon dosud nevstoupil v platnost;

53. vyzývá Černou Horu, aby dodržovala ustanovení o nástupnictví bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie, zejména pokud jde o vojenské prostředky;

54. vyzývá Černou Horu a její sousední státy, aby přijaly konkrétní kroky, které by konstruktivně a v duchu dobrých sousedských vztahů vyřešily dlouhodobé dvoustranné spory, včetně nevyřešených otázek týkajících se vymezení hranic se Srbskem a Chorvatskem, a to co nejdříve během procesu přistoupení; vybízí k podpoře přeshraničních iniciativ, včetně programu přeshraniční spolupráce mezi Srbskem a Černou Horou spolufinancovaného EU;

55. znovu vyzývá k otevření archivů bývalých republik Jugoslávie a ke zpřístupnění spisů bývalé jugoslávské zpravodajské služby a zpravodajské služby Jugoslávské lidové armády, aby bylo možné důkladně prozkoumat a řešit zločiny z doby komunismu;

Sociálně-ekonomické reformy

56. s potěšením bere na vědomí vykázaný rozpočtový přebytek za první čtvrtletí roku 2023 a předpokládaný hospodářský růst v roce 2024; vítá zmírnění míry inflace, konstatuje však, že je i nadále jednou z nejvyšších v Evropě;

57. vybízí Černou Horu, aby upravila svou strategii hospodářského růstu s cílem zvýšit produktivitu a lidský kapitál a urychlit sbližování s EU, jak doporučuje Světová banka, a to tak, aby to prospělo všem segmentům společnosti, včetně marginalizovaných a zranitelných skupin; opakuje, že je třeba v zájmu udržitelného sociálního a hospodářského rozvoje zvýšit veřejné investice do vzdělávacího systému;

58. bere na vědomí snížení veřejného dluhu Černé Hory, je však i nadále velmi znepokojen zranitelností související s dluhem; vyzývá Černou Horu, aby přijala další kroky k udržitelnosti veřejných financí a vypracovala opatření k omezení neformální ekonomiky;

59. vyzývá Černou Horu, aby posílila své fiskální hospodářské politiky za účelem sladění výše svého veřejného dluhu s cílem stanoveným v Paktu o stabilitě a růstu EU a aby zajistila, že nepřekročí 60 % HDP; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby posílila svůj mechanismus prověřování zahraničních investic s cílem zvýšit hospodářskou bezpečnost, zabránit politickému vměšování a řešit problémy týkající se špatné správy věcí veřejných; zdůrazňuje, že je důležité zlepšit udržitelnost vývozu země tím, že se sníží její nadměrná závislost na těžebním průmyslu, jako je těžba měděné rudy a surového hliníku;

60. bere na vědomí nárůst veřejného dluhu Černé Hory vůči zahraničním finančním institucím a společností, který lze využít jako nástroj k ovlivňování jejich rozhodnutí v oblasti zahraniční politiky, zejména rozhodnutí týkajících se Číny; upozorňuje na zvýšený zájem Číny o investice na západním Balkáně a o projekty dopravní infrastruktury v Černé Hoře v rámci její iniciativy „Jeden pás, jedna cesta“; se znepokojením bere na vědomí podpis memoranda o porozumění s čínským konsorciem za účelem výstavby dálnice spojující Budvu a Tivat, a to s ohledem na předchozí zadluženost Černé Hory vůči Číně, zejména půjčku ve výši 1 miliardy USD na výstavbu dálnice mezi Barem a Boljare; vyzývá černoohorské orgány ke snížení ekonomické závislosti na Číně a vítá nedávné snahy o snížení této fiskální zranitelnosti; vyzývá Černou Horu, aby i nadále využívala hospodářský a investiční plán pro západní Balkán a iniciativu EU Global Gateway s cílem nalézt ekologičtější a transparentnější alternativy pro financování projektů v oblasti infrastruktury;

61. vyzývá černoohorské orgány, aby podnikly další kroky k zavedení digitálních služeb pro mikropodniky a malé a střední podniky, upřednostňovaly rozvoj transakčních elektronických služeb a prováděly strategii digitalizace ve vzdělávacím systému; uznává význam investic do vzdělávání a odborné přípravy pro řešení nezaměstnanosti mladých lidí a podporu hospodářského růstu a sociální soudržnosti v Černé Hoře;

62. vítá rozhodnutí Černé Hory ukončit dnem 31. prosince 2022 režim občanství pro investory; konstatuje, že v letech 2019–2022 bylo více než 70 % takto vydaných cestovních pasů uděleno občanům Ruské federace; vyzývá černoohorské orgány, aby přezkoumaly dřívější rozhodnutí, zejména s ohledem na ruskou agresivní válku proti Ukrajině; zdůrazňuje, že takovéto režimy mohou představovat bezpečnostní riziko a riziko v oblasti korupce a praní peněz; dále vyzdvihuje, že je zapotřebí další sbližování s vízovou politikou EU;

63. vybízí Černou Horu, aby co nejlépe využívala finanční prostředky EU dostupné na základě nástroje NPP III a hospodářského a investičního plánu pro západní Balkán, včetně investičního rámce pro západní Balkán, systému záruk pro mladé lidi na západním Balkáně a programu Erasmus+; zdůrazňuje, že v souladu s podmíněností NPP III musí být financování upraveno nebo pozastaveno v případě výrazného zhoršení nebo přetrvávajícího nedostatečného pokroku v oblasti základních prvků;

64. vyzývá EU a země západního Balkánu, aby vytvořily rámec pro účinnou spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce; vyzývá Komisi, aby přijala nezbytná právní a politická opatření k rozšíření pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce na finanční prostředky EU určené Černé Hoře jako kandidátské zemi; vybízí země západního Balkánu, aby urychleně uzavřely dvoustranná pracovní ujednání s Úřadem evropského veřejného žalobce s cílem usnadnit úzkou spolupráci a trestní stíhání v případě zneužívání finančních prostředků EU, a to i vysláním národních styčných úředníků do Úřadu evropského veřejného žalobce;

65. opakuje svou výzvu Komisi, aby provedla doporučení zvláštní zprávy Evropského účetního dvora 01/2022, a přizpůsobila tak své investice související s právním státem na západním Balkáně, včetně Černé Hory;

Energetika, životní prostředí, biologická rozmanitost, udržitelný rozvoj a konektivita

66. vítá balíček opatření na podporu energetiky, který pro západní Balkán připravila Komise, a zdůrazňuje, že je nanejvýš důležité vyčlenit z balíčku finanční prostředky na mimořádnou podporu s cílem zmírnit dopady energetické krize a podpořit přechod Černé Hory k energeticky účinnému hospodářství založenému na obnovitelných zdrojích energie v souladu s plánem REpowerEU;

67. vítá zahájení denního trhu s elektřinou v rámci Montenegrin Power Exchange, díky čemuž bude trh likvidnější a transparentnější, což bude přínosem pro spotřebitele i výrobce a zajistí spravedlivé ceny, bezpečnější a spolehlivější dodávky elektřiny a větší integraci obnovitelných zdrojů energie; vyzývá Černou Horu, aby se lépe zapojila do trhů členských států EU s energií a podpořila provádění opatření v oblasti energetické účinnosti ve spojení s usnadněním zavádění energie z obnovitelných zdrojů s cílem opustit fosilní paliva;

68. vyzývá Černou Horu, aby urychlila transformaci na udržitelnou energetiku v souladu s Pařížskou dohodou a cíli EU v oblasti dekarbonizace; zdůrazňuje, že všechny nové projekty zaměřené na udržitelnou energii musí být v souladu s *acquis* EU v oblasti koncesí, státní podpory a životního prostředí; vyzývá černoohorské orgány, aby urychlily proces vypracování obecného územního plánu Černé Hory, který by měl být vypracován transparentním způsobem na základě veřejného zájmu a měl by se vztahovat na všechny nové energetické projekty; zdůrazňuje, že je zapotřebí účinně provést a uplatňovat revidovaný balíček opatření nazvaný Čistá energie pro všechny Evropany; vyjadřuje hluboké znepokojení nad změnami zavedenými v zákoně o průmyslových emisích a následným rozšířením provozu uhelné elektrárny Pljevlja, a to navzdory probíhajícímu řízení o nesplnění povinnosti zahájenému sekretariátem Energetického společenství z důvodu porušení směrnice o velkých spalovacích zařízeních podle Smlouvy o Energetickém společenství; vyzývá Černou Horu, aby tuto situaci neprodleně napравила; bere na vědomí zahájení ekologické rekonstrukce elektrárny v hodnotě 70 milionů EUR;

69. bere na vědomí podpis memoranda o porozumění mezi Černou Horou a USA, zatímco pokračují práce na instalaci terminálu zkapalněného zemního plynu v přístavu Bar; očekává, že se Černá Hora zaváže k diverzifikaci dodávek energie a zvýšení energetické bezpečnosti;

70. vyzývá Černou Horu, aby urychlila vypracování a přijetí soudržného a důvěryhodného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu v souladu s rámcem politiky EU v oblasti klimatu a energetiky; vybízí Černou Horu, aby přijala změny zákona o ochraně před negativními dopady změny klimatu; vyzývá Černou Horu, aby zlepšila postupy nakládání s odpady a chránila kvalitu vody;

71. zdůrazňuje, že je důležité, aby investice Černé Hory do infrastruktury byly v souladu s normami EU týkajícími se směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí a dodržovaly pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek a státní podporu; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že v souvislosti s výstavbou dálnice Bar-Boljare došlo k poškození biosférické rezervace povodí řeky Tary a národního parku Durmitor zapsaného na seznamu kulturního dědictví UNESCO; opakovaně vyzývá Černou Horu, aby provedla opatření na revitalizaci říčních koryt a pozorně sledovala dopad výstavby dopravní infrastruktury na životní prostředí;

72. znovu vyzývá Černou Horu, aby přijala naléhavá opatření, která zajistí účinnou ochranu chráněných oblastí, a vybízí ji, aby pokračovala v identifikaci potenciálních lokalit sítě Natura 2000; zdůrazňuje, že při realizaci nových investic, které mohou ovlivnit potenciální lokality sítě Natura 2000 nebo programu Smaragd, včetně Skadarského jezera a oblasti Sinjajevina a Komarnica a dalších, nebo mohou vést ke zhoršení stavu vodních útvarů, je třeba zajistit soulad se směrnicí o stanovištích a rámcovou směrnicí o vodě; sdílí vážné obavy vyjádřené černoohorskými občany a občanskými aktivisty, že kaňon řeky Komarnica by mohl být nevratně zničen výstavbou přehrady pro vodní elektrárnu, a vyzývá černoohorské orgány, aby provedly podrobnou analýzu nákladů a přínosů životaschopnosti tohoto projektu a možných alternativ;

73. vybízí Černou Horu, aby zintenzivnila kroky v oblasti institucionálních a legislativních reforem týkajících se lovu a rybolovu se zvláštním důrazem na chráněné oblasti a chráněné druhy; naléhavě vyzývá černoohorské orgány, aby v této souvislosti prosazovaly účinné, odrazující a přiměřené tresty za všechny přestupky proti životnímu prostředí a aby vymýtily korupci v tomto odvětví;

74. vítá dohodu přijatou na summitu v Tiraně o snížení nákladů na roaming mezi EU a západním Balkánem od 1. října 2023 s vyhlídkou jejich následného zrušení v plné výši; vítá dohodu ze dne 3. května 2023 mezi 38 telekomunikačními operátory z EU a západního Balkánu o snížení nákladů na roaming v oblasti datových služeb; vyzývá černohorské orgány, soukromé subjekty a všechny zúčastněné strany, aby usnadnily dosažení dohodnutých cílů za účelem podstatného snížení roamingových poplatků za výměnu dat;

◦
◦ ◦

75. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení předsedovi Evropské rady, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států a prezidentovi, vládě a parlamentu Černé Hory.
